

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

18.12.16

ע"מ 829-11-16 פלוגית, עורכי דין ונוטריון נ' פקיד שומה חקירות מרכז

בקשות: 2, 4, 5

בפני כב' השופט, סגן נשיא, ישעיהו שנלר

המבקשת: פלוגית, עורכי דין ונוטריון

נגד

המשיב: פקיד שומה חקירות מרכז
ע"י ב"כ עו"ד נגה בליקשטיין שחורי, מפרקליטות מחוז
ת"א (מיסוי וכלכלה)

החלטה

1. עניינה של החלטה זו בהכרעה בטענת חיסיון שהעלתה המבקשת, שותפות (לא רשומה) הפועלת כמשרד עורכי דין, כנגד תפיסתם של מסמכים (לרבות קבצים דיגיטליים) על ידי רשויות המס - בהליך בהתאם להוראות סעיפים 235א-ד לפקודת מס הכנסה [נוסח חדש]. עצם החיסיון לו טוענת המבקשת מבוסס על סעיף 48 לפקודת הראיות [נוסח חדש], לפיו:

"דברים ומסמכים שהוחלפו בין עורך דין לבין לקוחו או לבין אדם אחר מטעם הלקוח ויש להם קשר ענייני לשירות המקצועי שניתן על ידי עורך הדין ללקוח, אין עורך הדין חייב למסרם כראיה, אלא אם ויתר הלקוח על החיסיון."

2. ביום 26.10.16 הוצא צו לפי סעיף 43 לפקודת סדר הדין הפלילי (מעצר וחיפוש) [נוסח חדש], תשכ"ט-1969, בעניינם של מספר חברות ויחידים החשודים בהעלמת מס באמצעות רשת חברות הרשומות במדינות מקלט מס (להלן: **החשודים**). בעקבות צו זה נתפסו אצל המבקשת מסמכים, שנטען כי חל בעניין חיסיון עורך דין-לקוח. ויודגש כי המבקשת אינה מייצגת את החשודים בהליכי החקירה המתנהלים אצל המשיב.

3. לדיון התייצבו, בנוסף למי מטעם פלוגית, גם עורכי הדין של חלק מהחשודים המייצגים אותם בהליכי החקירה וגם נציג וועדת האתיקה של לשכת עורכי הדין. מנגד, ב"כ חלק מהחשודים לא נכחו בדיון - תוך שצוין כי רק לאחר הדיון ישקול בית המשפט את בקשתם לטיעון. אולם, לא ראיתי מקום או צורך לטיעונים נוספים, מעבר לאשר נטען והוגש.

4. בדיון ובהודעות הצדדים לאחריו, צומצמה המחלוקת לשניים: בפן העקרוני - תחולת החיסיון הנטען על מסמכים שהועברו ל"צד שלישי"; ובפן המעשי - תחולתו על רישומים מסוימים

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

18.12.16

ע"מ 829-11-16 פלוגית, עורכי דין ונוטריון נ' פקיד שומה חקירות מרכז

במסמכים ספציפיים שנתפסו אצל המבקשת. נדון בדברים לפי סדרם, כאשר ביחס לשאר המסמכים הושגה הסכמה בין הצדדים.

5. נפנה תחילה לפסיקה ביחס להיקף החיסיון.

בפרשת מירון - ב"ש (שלום י"ס) 227/83 מירון נ' מדינת ישראל, פ"מ תשמ"ה (1) 62 (1983) - נפסק כי:

"הפקודה אינה פוטרת עורך-דין מן החובה למסור כראיה את השירות המקצועי גופו, אלא את חילופי המידע (בתנאי שיש להם קשר ענייני לשירות המקצועי) עם הלקוח. היא אינה פוטרת עורך-דין מן החובה למסור כראיה... את פעולות הייצוג שעשה בשם הלקוח, ובכלל זה את המסמכים שהחליף עם צד שלישי בשם הלקוח... עורך-דין שעורך חוזה בין לקוחו ובין צד שלישי אינו פטור מן החובה למסור את החוזה כראיה, אלא רק מן החובה למסור כראיה את המידע שהחליף עם לקוחו סביב החוזה."
[כל ההדגשות - כאן ובהמשך - אינן במקור]

ובפרשת ישראלי - ב"ש (מחוזי ת"א) 1529/83 ישראלי נ' מדינת ישראל, פ"מ תשמ"ו (3) 265 (1983); בג"צ 301/85 ישראלי נ' ישראלי לוי, פ"ד מג(1) 159 (1986) - נפסק כי:

"הפעולות שעשה עוה"ד בשם לקוחו אינן חסויות ובכלל פעולות אלה פעולות ומסמכים משפטיים שערך. הטענה כי חוזה שערך עוה"ד עבור לקוחו הינו חסוי, נראית לי בלתי סבירה. חוזה הוא פעולה משפטית שנערכה עבור הלקוח אך היא מהווה את הפעולה המשפטית של אותו לקוח. החוזה איננו דברים שהוחלפו בין עוה"ד ללקוחו בקשר לשירותו המקצועי. החוזה הוא הפעולה שנעשתה ע"ס אותם הדברים. המחוקק נתן זכות לעוה"ד וללקוח - כי כל מה שנאמר ביניהם, יהא חסוי - למטרת היועצות גלויה ואפשרות של עוה"ד לתת ללקוחו את השירות המשפטי הטוב ביותר (ראה הרנון לעיל) אך משניתן השירות והוא החוזה - אין השירות חסוי... כל המסמכים המהווים את הפעולה המשפטית של עוה"ד או שנערכה על ידי עוה"ד ונעשתה על ידי לקוחו אינם חסויים, ובמפורט:

18.12.16

ע"מ 829-11-16 פלונית, עורכי דין ונוטריון נ' פקיד שומה חקירות מרכז

**חוזים ומסמכים אחרים שאינם כשלעצמם הדברים שנאמרו או נכתבו
בין עוה"ד ללקוח.**

וזו ההלכה הפסוקה גם כיום, כפי שנפסק גם ברע"א 1496/15 בנימין לוי נ' טל דרורי (21.5.15):
"המבקש הלן על החלטת בית משפט קמא שהתירה לעו"ד אוחנה
שלא להשיב על שאלה הקשורה למכתב או לשיחות בהן השתתף
המבקש... ברי כי המכתב עצמו אינו חסוי, וניתן להציגו בבית המשפט,
אך שאלות הקשורות לתוכנו של המכתב והסיבות לשליחתו, נופלים בגדר
"דברים ומסמכים שהוחלפו בין עורך דין לבין לקוחו [...]" ויש להם קשר
עניני לשירות המקצועי שניתן על ידי עורך הדין ללקוח" כאמור בסעיף
48(א) לפקודת הראיות [נוסח חדש], תשל"א-1971. משכך, בדין אסר בית
משפט קמא להפנות לעו"ד אוחנה שאלות ביחס למכתב (לדיון מקיף
בתחולת החיסיון, ראו הלוי [תורת דיני הראיות, כרך ד', גבריאל הלוי,
2013], בעמ' 246-283).

להשלמת התמונה, ולביקורת בספרות המשפטית על הלכה זו - ביקורת שלא התקבלה בבתי המשפט
- ראו: **אתיקה בעריכת דין**, גבריאל קלינג, 2001, עמ' 426; **על הראיות**, חלק שלישי, יעקב קדמי,
2009, עמ' 1098; **הבטחת תקשורת חופשית בין עורך דין ללקוח**, לימור זר-גוטמן, בתוך ספר דיורד
וינר, 2009.

6. אף המבקשת אינה חולקת על האמור לעיל, אלא טוענת כי ניתן ללמוד הלכה אחרת מפסק
הדין שניתן בבית משפט זה, על ידי כב' השופטת רות רונן, ב**פרשת וינברגר** - ת"צ (ת"א) 21851-03-
15 **אביגדור משה וינברגר נ' בנק מזרחי טפחות בע"מ** (22.6.15).

בהשלמת טיעון בכתב, טוענת המבקשת כי עמדת המשיב הינה כי ביחס לחוזים שנערכו על ידי
המבקשת ביחס למי מהחשודים, כי מעת שהנייר "הוצא החוצה", הוסרה - הלכה למעשה - מעטפת
החיסיון. כך גם צוין כי בתחילת הדיון טען נציג וועדת האתיקה של לשכת עורכי הדין כי הסכם סופי
אינו הופך ל"פומבי", רק מעצם העובדה שנחתם עם צד שלישי.

המבקשת מפנה לאשר נקבע בפרשת מירון, כי התוצר - החוזה - אינו חוסה תחת מעטפת החיסיון,
תוך הבנה כי העברת החוזה לצד שלישי כמוה כוויתור, אולם מנגד - בהתאם לאשר נקבע בפרשת
וינברגר, אין בעצם נוכחות צד שלישי בפגישה או כמי שקיבל מסמך - כוויתור אוטומטי. כך גם -
בניגוד לאשר נקבע בפרשת מירון - הרי עריכת הסכם בין מי מהחשודים לבין צד נוסף לא מלמדת,

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

18.12.16

ע"מ 829-11-16 פלוגית, עורכי דין ונוטריון נ' פקיד שומה חקירות מרכז

בהכרח, כי ההסכם אינו חוסה תחת החיסיון. יתר על כן, אם הצד השלישי מחויב לסודיות - החיסיון עומד על כנו.

7. יש לדחות טענה זו. בית המשפט קבע בפרשת וינברגר, כי "הדברים שהוחלפו בישיבות השונות המתייחסים לשירות המקצועי שנתנו עורכי-הדין השונים לבנק הם חסויים" [פיסקה 37]. ועוד נקבע באותה פרשה כי "העברת המסמכים לידי צד שלישי שאינו הלקוח או עורך-הדין עשויה אם כן בניסיונות המתאימות להיחשב כוויתור של הלקוח על החיסיון" [פיסקה 40], אך ב"נסיבות במקרה דנן" נקבע כי הלקוח לא ויתר על החיסיון כאמור [פיסקה 51].

ודוק: אין בפרשת וינברגר כל קביעה כי מסמכים שהועברו ל"צד שלישי" הינם חסויים - כטענת המבקשת כאן - אלא כמעט ההפך מכך: קביעה כי במקרים מסוימים העברת מסמכים ל"צד שלישי" תיחשב כוויתור על החיסיון שניתן ל"דברים שהוחלפו" עם עורך הדין, אם דברים הועלו על הכתב באותם מסמכים.

8. אכן, במסגרת הדיון עלתה שאלה אודות מעורבותו של צד שלישי בקשר למסמך שנערך, אולם יש להעמיד דברים על מכונם.

בחינת שאלת החיסיון נגזרת מאשר נקבע בסעיף 48 לפקודת הראיות [נוסח חדש] וכן לאמור בסעיף 90 לחוק לשכת עורכי הדין, תשכ"א-1961, אודות החובה האתית של עורך הדין לשמור על החיסיון, באסרו על עורך הדין לגלות דברים ומסמכים שהוחלפו בין הלקוח לעורך הדין בהקשר לענייני השירות המקצועי.

מכאן, ככל שמדובר על חילופי המידע בין עורך הדין והלקוח אכן חל חיסיון מוחלט - כל עוד הלקוח לא ויתר על החיסיון. אולם, החיסיון אינו חל על תוצר הפעולה המשפטית שביצע עורך הדין. ודוק: החיסיון אינו חל על התוצר, לא בגין הנימוק שהובא לעיל - כי מעורב בכך צד שלישי - אלא כי התוצר אינו נכלל בגדר חלות חיסיון עורך דין - לקוח.

כך, אין הבדל ביחס למסמך בין אם מדובר בחוזה עם צד שלישי שנערך על ידי עורך דין לבין מסמך כגון צוואה. בשני המקרים בחינת החיסיון, הרי אינו חל על תוצר. ויובהר כי אין באמור לעיל, כדי לפגוע בחובת הסודיות החלה על עורך הדין, לרבות כפי שנקבעה בהוראת כלל 19 לכללי לשכת עורכי הדין (אתיקה מקצועית), תשמ"ו-1986, ולפיה - ככלל - "עורך דין ישמור בסוד כל דבר שיובא לידיעתו בידי לקוח או מטעמו, תוך כדי מילוי תפקידיו, זולת אם הסכים הלקוח במפורש אחרת".

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

18.12.16

ע"מ 829-11-16 פלוגית, עורכי דין ונוטריון נ' פקיד שומה חקירות מרכז

ועוד יפים הדברים שנקבעו בבית המשפט העליון - אף לאחר פסק הדין בפרשת וינברגר - ברע"פ 751/15 אברג'יל נ' מדינת ישראל (9.12.15) - להלן פרשת אברג'יל:

"סעיפים 235ב עד 235ד לפקודת מס הכנסה מתירים לפקיד השומה לבדוק ולתפוס כל מסמך המצוי ברשותו של עורך הדין, וזאת במסגרת סמכותו הכללית של פקיד השומה לקבל מידע, אשר עשוי לסייע לו לעמוד על הכנסתו המלאה של הנישום... באמצעות הסדר זה הביע המחוקק את דעתו, כי, ככלל, אין חסיון עורך דין-לקוח מתפרש על מסמכים הדרושים לצורך חקירות המס, וכי מסירתם אינה חותרת תחת יחסי האמון, שאמורים לשרוד בין עורך הדין ללקוחו."

9. סיכומם של דברים, בפן העקרוני, כי חיסיון עורך דין-לקוח אינו חל על תוצרי עבודת עורך הדין, לרבות מסמכים - גם אם הועברו לצד שלישי, זה או אחר.

עם זאת, מעורבותו של צד שלישי יכול ותבוא לידי ביטוי במקום ובו תתעורר השאלה אם המעורבות של אותו צד שלישי, כולל העברת החומר החסוי אליו, מהווה ויתור של הלקוח על החיסיון. דומה כי בפרשת וינברגר נדרש בית המשפט לשאלה האמורה ובנסיבות שם.

בלשון אחרת - השלב הראשון בדיון המשפטי אמור להתייחס לשאלה אם מדובר בדברים ומסמכים שחל עליהם חיסיון עורך דין - לקוח, הקבוע בהוראת סעיף 48 לפקודת הראיות [נוסח חדש], אם לאו. משכך, ככל שהמסקנה כי אין מדובר במסמכים שחל עליהם החיסיון, כגון התוצר של הפעולה המשפטית, שוב אין צורך להידרש לשאלות של מעורבות צד שלישי וכדומה. רק אם נקבע כי המסמכים חוסים תחת החיסיון, אז יש להיזקק לשאלה של משמעות מעורבות של צד שלישי - בין אם מדובר בנוכחות בפגישה, בין אם מדובר בייצוג שני לקוחות על ידי עורך הדין, ובין אם מדובר במשלוח אותם מסמכים לצד שלישי.

10. מסקנתי אפוא כי על כל אותם מסמכים אשר מהווים תוצר של הפעולה המשפטית, גם אם נשלחו לצדדים שלישיים, אין החיסיון חל עליהם - על כל המשתמע.

11. במסגרת ההחלטה שניתנה בדיון, הוסכם כי המבקשת תעביר למשיב - כרסות של הנהלת חשבונות, פרטי הודעות דואר אלקטרוני ופרטי נושאי ומועדי פגישות של עורכי הדין עם מי מהחשודים (כפי שנרשמו בתוכנת אוטלוק אצל המבקשת). אולם, הוסכם גם כי ככל שיהא חשש למבקשת כי הערות או רישומים המצויים במפורט לעיל, יכול וחוסים הם בגדר החיסיון, תהא רשאת המבקשת לפנות לבית המשפט על מנת שבית המשפט יאמר דברו.

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

18.12.16

ע"מ 829-11-16 פלונית, עורכי דין ונוטריון נ' פקיד שומה חקירות מרכז

12. ומכאן לפן המעשי, ולבקשת המבקשת "למחוק (להשחיר) פרטי מידע מסוימים המופיעים במסמכים שהמבקשת התבקשה למסור לעיונו של המשיב" - מחמת היותם מידע חסוי המעיד על תוכן השירות המשפטי ("הייעוץ המשפטי"). יוער כי לבקשה צירפה המבקשת מעל 30 עמודי נספחים - כרטיסות חשבוניות, הודעות דואר אלקטרוני ורשימות פגישות - בהם סומנו למעלה מ-200 פריטים, כל אחד כולל מילים אחדות, אשר אליהם התייחסה הבקשה.

13. בהקשר זה ראוי לצטט את אשר שנפסק בפרשת אברג'ל, שכבר אוזכרה לעיל, שם נקבע כי:

"ראוי להדגיש, והדבר נכון לכלל החסיונות, כי הנטל להוכיח את דבר תחולתו של החיסיון מוטל על הטוען לו (רע"פ 761/12 מדינת ישראל נ' מקור ראשון המאוחד (הצופה) בע"מ (29.11.2012); רע"א 6872/11 כהן נ' איתן בן דוד (13.2.2012); ע"א 6926/93 מספנות ישראל בע"מ נ' חברת החשמל בע"מ, פ"ד מח(3) 749 (1994)).
כאשר מדובר בחסיון עורך דין-לקוח, הרי שטיבו של המסמך לגביו נטען החיסיון, כמו גם מקום הימצאו, משפיעים על היקף נטל ההוכחה, כפי שקבע בית משפט זה בפסק הדין בעניין היינץ [רע"פ 8837/07], בפסיקה 25."

14. ככלל, אכן יש מקום לחסות את מרביתם של הפריטים המוזכרים בבקשה.

עם זאת, לפי ההלכה הפסוקה - פרשות מירון, ישראלי ואברג'ל - חיסיון עורך דין-לקוח אינו חל כלל על זהותו של הלקוח, אף אם קיים חשש שהפרסום הפומבי יכול ויפגע באותו לקוח. כמו כן, נקבע כי "פריטים או מסמכים, אשר כשלעצמם אינם נוגעים לשירות המקצועי, אינם חוסים תחת כנפי החיסיון רק משום שהם הוחלפו בין עורך הדין ללקוח" - ובכלל זה סכום שכר הטרחה וכן חשבוניות המס, לרבות זהות משלם שכר הטרחה הנקוב בהן [פרשת אברג'ל].

15. על כן, אין לחסות (למחוק או להשחיר או להסתיר בכל דרך אחרת) את הפריטים הבאים:

- א. שם החשוד המאוזכר בפריט המסומן בעמ' 2 לנספח א' לבקשה - כרטיס הנהלת חשבוניות.
- ב. שם החשוד המאוזכר בשורה השלישית מהסוף בעמ' 1 לנספח ב' לבקשה - פרטי הודעות דואר אלקטרוני.
- ג. שם החשוד המאוזכר בשורה השנייה מהסוף בעמ' 1 לנספח ב' לבקשה.
- ד. שם החשוד המאוזכר בשורה האחרונה בעמ' 1 לנספח ב' לבקשה.

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

18.12.16

ע"מ 829-11-16 פלוגית, עורכי דין ונוטריון נ' פקיד שומה חקירות מרכז

- ה. שמות החשודים המאוזכרים בפריטים המסומנים בעמ' 2 לנספח ב' לבקשה (הודעות דואר אלקטרוני מהימים הבאים: 1.8.10, 10.8.10, 13.9.10, 16.9.10, 20.10.10).
- ו. שמות החשודים המאוזכרים בפריטים המסומנים בעמ' 3 לנספח ב' לבקשה.
- ז. שם החשוד המאוזכר בפריט המסומן בעמ' 5 לנספח ב' לבקשה (הודעת דואר אלקטרוני מיום 5.2.13).
- ח. שמות החשודים המאוזכרים בפריטים המסומנים בעמ' 12 לנספח ב' לבקשה (הודעות דואר אלקטרוני מהימים הבאים: 24.11.10, 22.11.10, 18.11.10, 17.11.10, 11.11.10, 25.10.10).
- ט. שמות החשודים המאוזכרים בפריטים המסומנים בעמ' 13 לנספח ב' לבקשה (הודעות דואר אלקטרוני מיום 2.3.10).
- י. שמות החשודים המאוזכרים בפריטים המסומנים בעמ' 15 לנספח ב' לבקשה (הודעות דואר אלקטרוני מיום 26.5.08, 25.5.08, 18.5.08).
- יא. שמות החשודים המאוזכרים בפריטים המסומנים בעמ' 17 לנספח ב' לבקשה (הודעות דואר אלקטרוני מיום 1.5.12).
- יב. שמות החשודים המאוזכרים בפריטים המסומנים בעמ' 18 לנספח ב' לבקשה (הודעות דואר אלקטרוני מיום 5.5.11, 4.5.11).
- יג. שמות החשודים המאוזכרים בפריטים המסומנים בעמ' 19 לנספח ב' לבקשה (הודעות דואר אלקטרוני מיום 26.1.10, 24.1.10, 15.7.09, 9.6.09, 20.4.09).
- יד. שם החשוד המאוזכר בפריט המסומן בעמ' 3 לנספח ג' לבקשה - פרטי פגישות.
16. אשר על כן, המבקשת תמסור למשיב את המסמכים שצורפו לבקשתה, בהסתרת הפריטים המסומנים על ידה - למעט ביחס לפריטים המפורטים לעיל.
- כך גם תמסור המבקשת למשיב את המתחייב לאור חלקה הראשון של ההחלטה.
17. יוער כי חרף מתן האפשרות לנציג וועדת האתיקה של לשכת עורכי הדין להגיש התייחסות משלימה וטיעונים בכתב, לא הומצאה שכזו. על כן ניתנת ההחלטה על סמך אשר הוגש הן על ידי המבקשת והן על ידי המשיב.
18. בנסיבות דן ומחמת אשר נטען ועל מנת לא לפגוע בחקירה, ניתן לפרסם החלטה זו - אולם ללא פרטים מזהים.

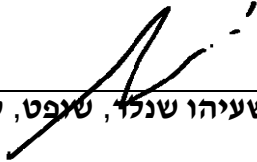
בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

18.12.16

ע"מ 829-11-16 פלונית, עורכי דין ונוטריון נ' פקיד שומה חקירות מרכז

המזכירות תמציא העתק ההחלטה למבקשת, אשר תעביר העתק לנציג וועדת האתיקה וכך גם לב"כ המשיב.

ניתן היום, י"ח כסלו תשע"ז, 18 דצמבר 2016.

ישיהו שנלד, שופט, סג"נ